

Analiza merytoryczna

Wsparcie psychologiczne dzieci i młodzieży w Małopolsce

Autor opracowania: **Lena Skałba**

Wrzesień 2025

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Zastosowane metody badań i podsumowanie analizy danych wtórnych	3
III. Wnioski i rekomendacje	5
III.1 Wnioski badawcze pogrupowane tematycznie	5
KONDYCJA PSYCHICZNA DZIECI I MŁODZIEŻY:.....	5
WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE W SZKOŁACH:	7
ROLA RODZICÓW W KONTEKŚCIE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY:.....	11
POZASZKOLNE INSTYTUCJE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO – KLUCZOWE WYZWANIA:	11
III.2. Rekomendacje dotyczące rozwiązań merytorycznych i wdrożeniowych – zestawienie tabelaryczne z wnioskami	12

I. Wprowadzenie

Analizowany raport pn. „Wsparcie psychologiczne dzieci i młodzieży w Małopolsce” stanowi podsumowanie badań realizowanych przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego we współpracy z firmą IBC Advisory S.A. i Fundacją Otwarte Seminaria Filozoficzno-Psychiatryczne w okresie od sierpnia 2024 r. do stycznia 2025 r.

Kluczowym założeniem raportu była weryfikacja zapotrzebowania, dostępności oraz funkcjonowania systemu wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży w województwie małopolskim – w placówkach oświatowych oraz instytucjach pozaszkolnych. Analizie poddano zarówno doraźną pomoc psychologiczną, jak i działania profilaktyczne z zakresu zdrowia psychicznego podejmowane w środowisku szkolnym i poza nim. Szczególna uwaga została poświęcona realizacji obowiązku zatrudnienia specjalistów w szkołach i przedszkolach w związku z wejściem w życie Ustawy zmieniającej ustawę o systemie oświaty z dnia 12 maja 2022 r.¹ Nowe standardy określają m.in. minimalną łączną liczbę etatów nauczycieli specjalistów zależnie od liczby uczniów/dzieci w przedszkolu/szkole/zespole szkół.² W raporcie poddano diagnozie rzeczywisty poziom zatrudniania nauczycieli specjalistów w małopolskich szkołach i przedszkolach oraz przyjrano się warunkom pracy tych specjalistów, zakresowi ich obowiązków oraz poziomowi wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, jakie mogą zapewnić uczniom.

Przeprowadzono również kwerendę małopolskich instytucji pozaszkolnego wsparcia psychologicznego z uwzględnieniem ich dostępności (w tym terytorialnej), zakresu świadczonych usług oraz stopnia współpracy ze szkołami. Co więcej, badanie objęło swym zasięgiem także rodziców, jako ważnych uczestników procesu wspierania zdrowia psychicznego młodych osób, zarówno w wymiarze instytucjonalnym, jak i domowym.

Wyniki przeprowadzonego badania stanowią istotny wkład w rozwój polityk publicznych w obszarze zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży – zarówno na poziomie regionalnym (m.in. w kontekście realizacji programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027), jak i krajowym.

II. Zastosowane metody badań i podsumowanie analizy danych wtórnych

W projekcie wykorzystano zarówno techniki ilościowe, jak i jakościowe (triangulacja metod badawczych). Badaniem objęci zostali przedstawiciele środowiska szkolnego (dyrektorzy oraz kadra psychologiczno-pedagogiczna), rodzice dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, a także przedstawiciele pozaszkolnych instytucji wsparcia. Co istotne, pomimo że to dzieci i młodzież są podmiotem, na którym zorientowane było badanie, to sam proces badawczy realizowany był wyłącznie z perspektywy osób dorosłych. Pominięcie udziału dzieci i młodzieży było zabiegiem celowym – wynikało stąd, że równoległe do diagnoz prowadzonych w ramach niniejszego przedsięwzięcia, Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli prowadziło paralelne badanie uczniów pod kątem oceny ich zdrowia psychicznego.

W wyniku procesu badania empirycznego:

¹ Dz.U. 2022 poz. 1116

² Etap przejściowy trwał od 1 września 2022 r. do 31 sierpnia 2024 r., od 1. września 2024 wprowadzono standardy docelowe.

- zebrano 930 ankiet internetowych (CAWI) z dyrektorami szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych; 461 ankiet internetowych CAWI z psychologami szkolnymi; 246 ankiet internetowych (CAWI) od rodziców i opiekunów prawnych uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych;
- przeprowadzono 12 zogniskowanych wywiadów grupowych (FGI) z przedstawicielami szkół podstawowych i ponadpodstawowych – w tym z psychologami, pedagogami, nauczycielami oraz dyrektorami szkół oraz 36 indywidualnych wywiadów (IDI) z rodzicami uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Ponadto, w ramach badania zidentyfikowano i skategoryzowano placówki działające na terenie województwa, uwzględniając sześć kategorii jednostek: centra zdrowia psychicznego, gabinety psychiatrii i psychoterapii, ośrodki interwencji kryzysowej, centra pomocy społecznej (PCP/OPS), poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szpitale i centra medyczne. Proces ten obejmował analizę danych zastanych, weryfikację informacji oraz bezpośredni kontakt z instytucjami. Ostatecznie stworzono kompleksową bazę 270 instytucji, do których skierowano kwestionariusz ankiety CAWI. Na podstawie zgromadzonej bazy instytucji wytypowano jednostki reprezentujące różne typy placówek i formy pomocy, w ramach których przeprowadzono analizę studiów przypadku (łącznie 20 *case studies*). Pozwoliło to na identyfikację dobrych praktyk oraz barier systemowych, z jakimi borykają się instytucje wspierające młodzież.

Punktem wyjścia do badania empirycznego była analiza *desk research* obejmująca m.in. aktualne dane na temat stanu psychicznego dzieci i młodzieży w Małopolsce oraz dane dotyczące realizacji przez placówki szkolne standardów i zaleceń wynikających z obowiązujących rozporządzeń dotyczących zatrudnienia specjalistów.

Z przeprowadzonej przez autorów raportu analizy danych źródłowych wynika, że po 2020 roku liczba dzieci w Małopolsce w wieku 13–18 lat diagnozowanych jako pacjenci z rozpoznaniem „zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania” wzrosła aż o 47%. Tym samym udział grupy wiekowej 13–18 lat wśród pacjentów z rozpoznaniem „zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania” zwiększył się z 3,9% w 2020 roku do 5,2% w 2022. Dane dla Polski w tym zakresie są zbliżone (4,2% w 2020 roku i 6% w 2022), a kierunek zmian ten sam. Z przywołanych statystyk wynika, że kondycja psychiczna dzieci po 2020 roku uległa znacznemu pogorszeniu. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem na przestrzeni ostatnich 25 lat jest rosnąca liczba samobójstw wśród młodzieży. Samobójstwa stanowią drugą pod względem liczebności przyczynę śmierci młodych osób w Polsce. Wartości dotyczące wysokiej liczby samobójstw wśród młodych osób na terenie województwa małopolskiego odzwierciedlają ogólnokrajowe tendencje (dane udostępnione przez Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie). Począwszy od 2021 roku grupa wiekowa 13–18 lat była najczęstszą wśród wszystkich grup wiekowych kategorią pod względem podejmowanych zamachów samobójczych.

Obserwacje poczynione przez Najwyższą Izbę kontroli wykazały, iż znaczna część placówek oświatowych nie spełnia standardów i zaleceń wynikających z obowiązujących rozporządzeń dotyczących zatrudnienia specjalistów. Powszechnie występującym problemem była trudność w zatrudnieniu, a następnie – „zatrzymaniu”, w szkole psychologa. Pod tym względem w placówkach występowała duża rotacja, utrudniająca wypracowanie jednolitego systemu oferowanego wsparcia. Mimo iż praktycznie każda z

kontrolowanych przez NIK szkół zatrudniała pedagoga szkolnego i specjalnego, w 70% przypadków obowiązek zatrudnienia drugiego z nich realizowany był poprzez obniżenie wymiaru dotychczasowego zatrudnienia pedagogów i powierzenie im w tym wymiarze zadań pedagoga specjalnego.³

III. Wnioski i rekomendacje

W podrozdziale III.1 przedstawiono pogrupowane tematycznie wnioski pochodzące z badań prowadzonych przez autorów analizowanego raportu, uzupełnione o komentarze i odwołania kontekstowe. Na kanwie zaprezentowanych wniosków sformułowano zestaw rekomendacji – zarówno merytorycznych (w tym odnoszących się do zagadnień prawnych), jak i wdrożeniowych – obejmujących aspekty organizacyjne i finansowe (podrozdział III.2 – tabela wniosków i rekomendacji). Proponowane rozwiązania zostały opracowane z myślą o możliwości ich wdrożenia na poziomie krajowym.

III.1 Wnioski badawcze pogrupowane tematycznie

KONDYCJA PSYCHICZNA DZIECI I MŁODZIEŻY:

1. Niemal połowa (49%) przedstawicieli instytucji psychologicznych i psychiatrycznych z Małopolski oceniło stan psychiczny uczniów jako zły lub bardzo zły⁴.
2. Psychologowie – w porównaniu z rodzicami i dyrektorami – formułują najniższe oceny⁵ (średnia 3,3 w pięciostopniowej skali). Najwyżej kondycję psychiczną uczniów oceniają rodzice (3,7), drudzy w kolejności są dyrektorzy (3,5), a najniżej – psychologowie (3,3). *Niższe noty wystawione przez psychologów mogą wiązać się m.in. z zawężeniem obrazu sytuacji młodzieży do bardziej problematycznych przypadków, z którymi specjaliści mają do czynienia na co dzień, co naturalnie wpływa na niższą ogólną ocenę poziomu zdrowia psychicznego. Z drugiej strony, rodzice mogą nieświadomie wypierać trudne informacje o stanie psychicznym swojego dziecka (wyparcie, idealizacja). Ponadto, obserwacja rodziców (a tym bardziej dyrekcji) może być ograniczona – nie zawsze rodzice mają świadomość, jak ich dziecko funkcjonuje w grupie rówieśniczej. Problemy emocjonalne mogą być ukrywane, a uczniowie mogą celowo unikać tematów trudnych.*
3. Szczególnie niska kondycja psychiczna dotyczy uczniów liceów i dużych szkół. Wraz ze wzrostem wielkości szkoły spada ocena kondycji psychicznej uczniów (placówki do 50 uczniów – ocena 3,9,

³ Najwyższa Izba Kontroli, Pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży. Informacje o wynikach kontroli, 2023; <https://www.nik.gov.pl/plik/id,29683,vp,32542.pdf> (dostęp: 10.09.2025)

⁴ Por. Raport z badania dotyczącego zdrowia psychicznego, poczucia własnej wartości i sprawczości wśród młodych ludzi, 2023, Fundacja UNAWEZA we współpracy z Fundacją Dbam o Mój Z@sięg; <https://mlodeglowy.pl/wp-content/uploads/2023/04/MLODE-GLOWY.-Otwarcie-o-zdrowiu-psychicznym.-Raport-final.pdf> (dostęp: 15.09.2025)

⁵ Ocena na skali od 1 do 5, gdzie 1 – bardzo zła, 5 – bardzo dobra.

placówki powyżej 500 uczniów – ocena 3,33⁶). Autorzy raportu jako na przyczyny wskazują na trudności w dostępności wsparcia oraz brak indywidualnego podejścia w liczniejszych placówkach. W większych szkołach uczniowie częściej pozostają anonimowi, a ich problemy mogą pozostać niewidoczne dla dorosłych.

4. Najczęściej doświadczonymi problemami wśród uczniów jest „uzależnienie od technologii”⁷ oraz „poczucie osamotnienia”. Problemy te oceniane są jako najpoważniejsze bez względu na typ szkoły. Jedynie w przypadku liceum ogólnokształcącego „poczucie osamotnienia” jest oceniane jako poważniejszy problem, niż „uzależnienie od technologii”. Społeczna izolacja młodych ludzi jest zjawiskiem rosnącym i złożonym. Choć technologie cyfrowe pełnią funkcję kontaktową, paradoksalnie wzmacniają wycofanie społeczne, a przede wszystkim ograniczają umiejętność nawiązywania relacji twarzą w twarz. Tym samym mamy do czynienia nie tylko z problemem nadużywania ekranów, ale z głębszym kryzysem więzi emocjonalnych – zarówno w środowisku domowym, jak i szkolnym.
5. W przypadku uczniów szkół podstawowych wśród problemów doświadczanych przez uczniów na trzecim miejscu znalazły się „doświadczenie przemocy ze strony kolegów i koleżanek”. Przemoc rówieśnicza traktowana jest jako problem złożony. W przypadku zachowania opisanego jako „naśmiewania się z innych osób” 35% psychologów wskazywało, że była świadkiem tego rodzaju zachowań, a kolejne 49%, że słyszało o takich zachowaniach od uczestników zdarzeń. Łączny odsetek wskazań dla tych dwóch rodzajów świadectw (bezpośrednich i pośrednich) wynosi aż 84%.
6. Najmocniej na kondycję psychiczną dzieci i młodzieży wpływa nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych, presja rówieśnicza (szczególnie dotycząca wyglądu i przynależności do grupy) oraz relacje z rówieśnikami. W dalszej kolejności istotne są problemy rodzinne, takie jak konflikty, rozwody czy przemoc domowa, a także brak wsparcia emocjonalnego w najbliższym otoczeniu. Mniejszy, ale wciąż zauważalny wpływ mają pandemia COVID-19, używki oraz wojna w Ukrainie, przy czym ten ostatni czynnik szczególnie dotyka dzieci z doświadczeniem uchodźczym.
7. Zdaniem psychologów szkolnych uczniowie największym zaufaniem darzą grupę rówieśniczą, podczas gdy rodzice wskazywali na siebie samych oraz innych członków rodziny jako na podmioty, którym dziecko ufa najbardziej. Świadczyć to może o niedostrzeganiu przez rodziców zmian rozwojowych charakterystycznych dla okresu dorastania (grupa rówieśnicza staje się dla nich głównym punktem

⁶ Ibidem.

⁷ Z przywołanych wcześniej badań kondycji psychicznej prowadzonych wśród małopolskich uczniów wynika, że co drugi uczeń czuje się zafascynowany Internetem i bardzo często o nim myśli, co 3 uczeń czuje potrzebę poświęcania na korzystanie z Internetu coraz większej ilości czasu oraz wielokrotnie doświadcza bezskutecznych prób kontrolowania, ograniczania lub przerywania korzystania z Internetu; ponad połowa badanych uczniów szkół średnich i prawie połowa uczniów szkół podstawowych deklaruje, że pozostaje on-line dłużej niż pierwotnie planowała, za: Raport z badań kondycji psychicznej dzieci, młodzieży i nauczycieli z terenu województwa małopolskiego, Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, 2025, s. 201-206; <https://mcdn.edu.pl/wp-content/uploads/2025/04/Raport-z-badan-kondycji-psychicznej-2024-2025.pdf> (dostęp: 12.09.2025)

odniesienia emocjonalnego), a także o idealizacji relacji rodzinnych (co wpisuje się w mechanizmy wyparcia/ pomniejszania dystansu emocjonalnego między rodzicem a dzieckiem).

8. Psychologowie twierdzą, że to do nich uczniowie przejawiają najwyższy poziom zaufania, w drugiej kolejności – do pedagoga szkolnego, a w najmniejszym stopniu – do wychowawcy. Ocena rodziców jest odmienna – najwyższym poziomem zaufania cieszy się wychowawca, w drugiej kolejności – pedagog szkolny, a psycholog szkolny jest na końcu⁸. To, że psychologowie postrzegają siebie jako osoby obdarzane najwyższym zaufaniem przez uczniów, może świadczyć o pewnym przeszacowaniu własnego znaczenia w codziennym życiu szkoły. Wynikać to może z faktu, że mają oni kontakt głównie z uczniami, którzy już zwrócili się o pomoc – a więc wykazali pewien poziom zaufania. Na tej podstawie psychologowie mogą generalizować swe doświadczenie na całą populację uczniów, choć niekoniecznie jest to zgodne z rzeczywistością. Uzyskane dane wskazują jednocześnie na wysokie oczekiwania stawiane wychowawcom przez rodziców.
9. Na zaufanie uczniów do kadry pedagogicznej najmocniej wpływają styl komunikacji oparty na szacunku i empatii, poczucie poufności w rozmowach z psychologami i pedagogami oraz indywidualne podejście nauczycieli do ucznia.

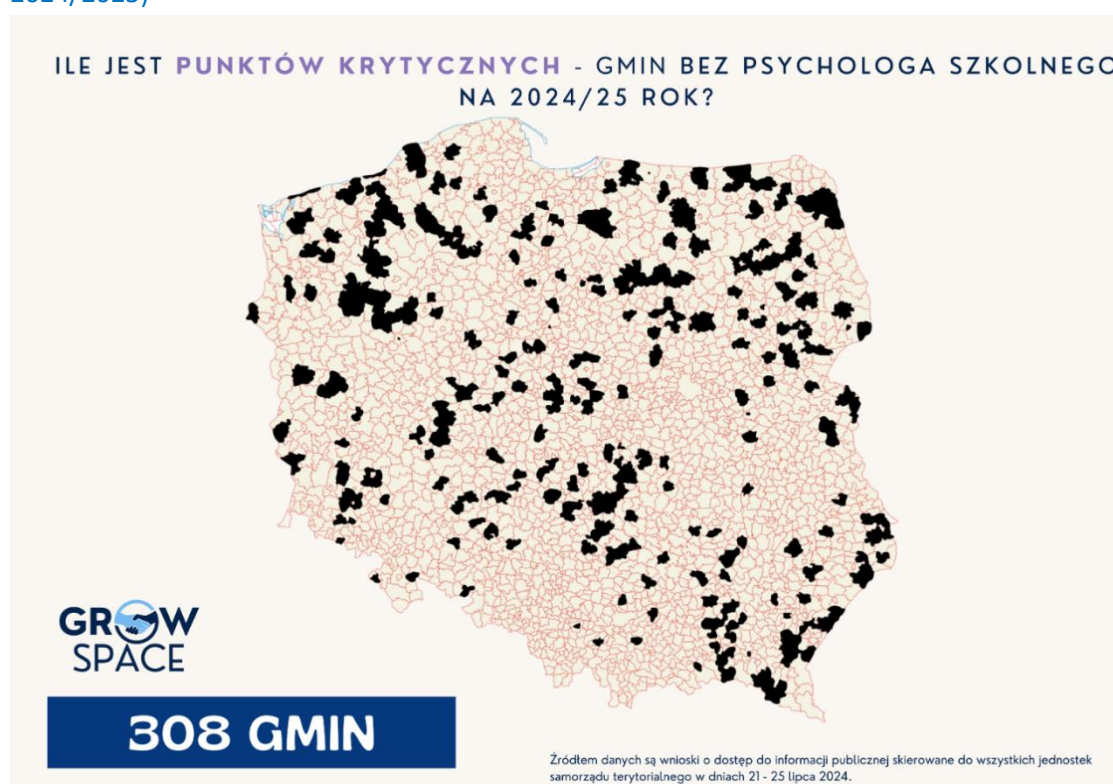
WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE W SZKOŁACH:

1. Udzielane obecnie w szkole wsparcie psychologiczne postrzegano jako w dużej mierze niewystarczające do zaspokojenia realnych potrzeb uczniów. Zdecydowana większość szkół w Małopolsce (98%) deklarowała (informacje o roku szkolnym 2024/2025), iż spełnia wymogi dotyczące zatrudnienia specjalistów. Największy odsetek odpowiedzi twierdzących dotyczył zatrudnienia pedagogów specjalnych, co potwierdza jedynie wyniki kontroli NIK wskazujące, że ich obecność w placówkach oświatowych stała się powszechnie występującym standardem. W 87% przebadanych szkół zatrudnia psychologa, tyle samo (87%) zatrudnia pedagoga (deklaracja dyrekcji).
2. Mimo że zatrudnienie psychologów w szkołach utrzymuje się na względnie wysokim poziomie, w obrębie województwa nadal występuje 13% placówek, w których tego specjalisty brakuje. Największe niedobory kadrowe dotyczą najmniejszych szkół (do 50 uczniów) – zaledwie co druga z nich zatrudnia psychologa. Na fakt ten wpływa nie tylko występujący na rynku deficyt specjalistów (w skali 1–5 dyrektorzy ocenili stopień trudności zatrudnienia specjalisty na poziomie 4,37), ale również niska konkurencyjność szkoły jako miejsca pracy (niskie zarobki). Większość szkolnych psychologów to osoby będące na wczesnych etapach swojej drogi zawodowej. Młodych absolwentów zatrudnia się

⁸ Z prowadzonych równolegle badań kondycji psychicznej małopolskich uczniów wynika, że nauczyciele stanowią najrzadziej wskazywaną grupę, do której młodzież zgłasza się po wsparcie społeczne; za: Raport z badań kondycji psychicznej dzieci, młodzieży i nauczycieli z terenu województwa małopolskiego, Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, 2025, s. 201-206; <https://mcdn.edu.pl/wp-content/uploads/2025/04/Raport-z-badan-kondycji-psychicznej-2024-2025.pdf> (dostęp: 12.09.2025)

najczęściej tam, gdzie występują największe problemy z rekrutacją specjalistów – w szkołach małych, położonych na terenach wiejskich i w szkołach podstawowych. Ponadto, specyfika pracy szkolnego psychologa wiąże się więc najczęściej z dużą rotacyjnością. Jest to zdecydowanie zjawisko negatywne, generujące ciągłe problemy z zatrudnieniem oraz utrudniające zaplanowanie długofalowych działań w ramach systemu wsparcia psychologicznego w danej placówce. **Jako punkt odniesienia warto przywołać dane dotyczące szacowanych braków w opiece psychologicznej w szkołach na terenie całego kraju (informacja za rok szkolny 2024/2025) udostępnione przez Fundację Grow SPACE.**

Rys. 1. Gminy, w których nie ma zatrudnionego żadnego psychologa szkolnego (dane na rok szkolny 2024/2025)

Źródło: Wyniki badania zrealizowanego przez Fundację Grow SPACE, udostępnione na stronie: <https://pliki.portalsamorzadowy.pl/i/24/81/29/248129.png>

3. Kolejnym problemem jest brak pełnych etatów. Prawie połowa ankietowanych psychologów (44%) łączyć musi części etatu z więcej niż jednej placówki. Najpowszechniejszą sytuacją okazało się równoczesne zatrudnienie psychologa w dwóch szkołach. Wówczas najczęstszym wymiarem pracy w każdej z nich jest ½ etatu.
4. Z badania wyłania się niska dostępność psychologów w szkołach. Stała obecność psychologa na terenie szkoły jest zjawiskiem rzadkim – w 68,4% przypadków nie jest on dostępny dla uczniów codziennie. Przy niskim wymiarze etatu i nadmiarze uczniów wymagających wsparcia, psychologowie

są dodatkowo obciążani zastępstwami, dyżurami i biurokracją, co znacząco ogranicza czas, jaki mogą poświęcić na realną pomoc. Na wypełnianie zadań, takich jak realizacja zastępstw za innych nauczycieli czy pełnienie dyżurów na przerwach, wskazało aż 63% szkolnych psychologów.

5. Trudnego obrazu profesji dopełnia nieobecność zintegrowanego systemu wsparcia programów rozwojowych oraz brak superwizji, które są podstawowym standardem w pracy psychologów i psychoterapeutów w sektorze prywatnym. Jednocześnie z przeprowadzonej ankiety wynika, że 91% badanych specjalistów dostrzega użyteczność superwizji jako potencjalnego elementu pracy szkolnego psychologa, w tym – 70% określiło ją jako „zdecydowanie przydatną”. Świadczy to o dużej gotowości (wynikającej nie tyle z ambicji osobistych, co z rzeczywistych potrzeb wsparcia kompetencyjnego) szkolnej kadry psychologiczno-pedagogicznej do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.
6. Wyraźnym problemem kadry psychologiczno-pedagogicznej w małopolskich szkołach jest niewielkie doświadczenie i niewystarczające kompetencje⁹ (wyniki są spójne z danymi ogólnokrajowymi¹⁰). Zdecydowaną większość badanych specjalistów stanowią osoby będące na początku swojej kariery zawodowej w roli psychologa szkolnego. Niemal co trzeci (30%) zatrudniony psycholog nie posiada nawet rocznego stażu pracy na takim stanowisku, a dla 34,7% ankietowanych praca w szkole stanowi pierwsze zatrudnienie w tym zawodzie. Jest to zjawisko nasilone zwłaszcza w szkołach podstawowych oraz mniejszych placówkach i tych zlokalizowanych na obszarach wiejskich.
7. W wielu przypadkach psychologowie zmuszeni są do pracy w warunkach ograniczonego dostępu do podstawowych zasobów diagnostycznych i terapeutycznych. W szczególności brakuje testów psychologicznych (ma do nich dostęp zaledwie 10% przebadanych placówek), aplikacji edukacyjnych i programów komputerowych oraz programów profilaktycznych i terapeutycznych. W mniej niż połowie szkół (47%) dostępne są również materiały do pracy indywidualnej i grupowej. Potrzebne do pracy zasoby często nie zostają zapewniane przez pracodawcę a ich dostępność w dużej mierze zależy od indywidualnego zaangażowania i liczby lat spędzonych w zawodzie. W praktyce psychologowie nie raz sami muszą poświęcić własny czas i pieniądze, by zorganizować lub zakupić potrzebne materiały. Istotne jest w tym kontekście zestawienie dwóch perspektyw – psychologów i dyrektorów, które

⁹ Według danych zebranych przez Ogólnopolski Związek Zawodowy Psychologów (OZZP W samym 2024 roku, tylko we wnioskach do kuratoriów, wydano aż 1 321 zgód na zatrudnianie osób bez magistra psychologii. Z tego 1 282 to studenci psychologii, a 39 to osoby bez takich kwalifikacji, zob. <https://www.prawo.pl/oswiata/braki-kadrowe-na-etatach-psychologow-i-pedagogow-dane,514638.html> (dostęp: 10.09.2025).

Na podstawie art. 15 ustawy — Prawo oświatowe (Dz.U. 2025 poz. 1043): W uzasadnionych przypadkach, w szkole można za zgodą kuratora oświaty zatrudnić osobę niebędącą nauczycielem, posiadającą przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia danych zajęć.

¹⁰ Choć podaż absolwentów psychologii rośnie — z 34 178 studentów w 2019 do 56 398 w 2022 roku, to należy podkreślić, że rośnie też liczba kierunków niespełniających standardów akredytacyjnych, co potencjalnie obniża jakość kształcenia, zob.

https://www.prawo.pl/zdrowie/opinie-kierunkow-psychologicznych%2C527277.html?utm_source=chatgpt.com (dostęp: 10.09.2025)

pokazuje, iż władze szkoły są w dużej mierze nieświadome skali problemów, z jakimi mierzyć się muszą specjaliści.

8. Statystyczny psycholog szkolny w Małopolsce najwięcej czasu (37%) poświęca na indywidualne spotkania z uczniami, natomiast zdecydowanie mniej – na zajęcia grupowe (średnio 16%). Sugeruje to, iż wsparcie edukacyjne, stanowiące sens systemu szkolnego, wyparte zostaje na rzecz bardziej naglących problemów współczesnej młodzieży a szkoły próbują przede wszystkim zahamować proces namnażania się kryzysów wśród uczniów¹¹.
9. Zaledwie 65% szkół psycholog przygotowuje i realizuje całociowe programy profilaktyczne, choć na profilaktykę w formie zajęciowej wskazuje aż 90% dyrektorów. Oznacza to zatem, iż działania profilaktyczne w szkołach są obecne, ale przybierają często charakter epizodyczny.
10. Badania przesiewowe w kierunku depresji realizuje jedynie 24% małopolskich szkół. Ich występowanie różnicuje przede wszystkim wielkość placówki – w najmniejszych (do 50 uczniów) takich badań nie przeprowadza się wcale.
11. Najważniejszymi adresatami działań profilaktycznych powinni być uczniowie – i w praktyce to właśnie do nich kierowana jest większość realizowanych w szkołach inicjatyw (obecne w 99% placówek). Blisko co 3-cia z badanych szkół nie realizuje jednak działań profilaktycznych adresowanych do rodziców (35%) czy nauczycieli (40%).
12. W kontekście ogólnie ujętych treści psychoedukacyjnych i wspierających wychowawczo – jedynie 58% szkół oferuje rodzicom edukacyjne spotkania z psychologiem, a 45% z nich szkolenia dla nauczycieli. Jak wynika z badań jakościowych, rodzice i nauczyciele są często pomijani w działaniach psychoedukacyjnych, mimo że ich udział przekłada się na lepszą kondycję psychiczną dzieci. W konsekwencji, zamiast podejmowania z psychologiem współpracy, wspierania pozytywnego wizerunku specjalisty i zachęcania młodzieży do korzystania z jego pomocy, część kadry traktuje skierowanie do psychologa jako formę kary za niewłaściwe zachowanie.
13. Najczęściej to rówieśnicy (średnia 4,5 na pięciostopniowej skali), jako pierwsi zauważają potrzebę skorzystania ucznia z pomocy szkolnego psychologa. Może to świadczyć korzystnie o rosnącej świadomości psychologicznej wśród młodzieży oraz o uznaniu wartości, jaką niesie za sobą wsparcie specjalisty. Jednocześnie podkreśla to jak duży wpływ na młodego człowieka ma jego grupa rówieśnicza.

¹¹ Żadne z istniejących obecnie rozporządzeń nie wskazuje, jaką ilość czasu psycholog szkolny poświęcić powinien realizacji poszczególnych zadań.

ROLA RODZICÓW W KONTEKŚCIE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY:

1. O doświadczaniu poczucia bezradności w kontekście zachowań i problemów własnych dzieci wspominało aż 71% badanych rodziców.
2. Wyniki badania wskazują, że część rodziców nie ma pewności, czy w danej szkole rzeczywiście zatrudniony jest psycholog. Okazało się to ewidentne zwłaszcza w przypadku szkół ponadpodstawowych, gdzie brak wiedzy w tym zakresie deklarował średnio co piąty ankietowany. Ponadto aż 65% opiekunów nie miała nigdy styczności ze szkolnym specjalistą. Relacja z psychologiem zawierana była dopiero na skutek wystąpienia w szkole nieprzyjemnego wydarzenia lub pojawienia się trudności. [Brak ekspozycji na osobę szkolnego psychologa prowadzi ponadto, wraz z niezaznajomieniem z charakterem jego pracy, do spadku zaufania rodziców wobec specjalisty.](#)
3. Zaledwie 6% badanych rodziców nawiązało kontakt z psychologiem podczas spotkań organizowanych dla rodziców, a tylko 3% – w ramach wydarzeń poświęconych psychoedukacji i profilaktyce zdrowia psychicznego uczniów. Tymczasem dane wskazują, że niemal połowa rodziców (42%) potwierdza otrzymanie zaproszenia na takie spotkania. [Dane te pokazują rażącą lukę między dostępnością wsparcia psychologicznego dla rodziców a realnym zainteresowaniem lub gotowością do korzystania z niego. Zakłada się istnienie kilku powodów takiego stanu rzeczy: - udział w spotkaniu z psychologiem może być odbierany jako przyznanie się do trudności wychowawczych lub rodzinnych, co zniechęca do otwartego zaangażowania \(szczególnie w środowiskach, gdzie zdrowie psychiczne jest tematem tabu\); - rodzice nie doceniają roli profilaktyki psychicznej lub nie rozumieją, że działania te nie są skierowane tylko do dzieci „z problemami”; - szkoła bywa postrzegana jako instytucję skupioną na wynikach edukacyjnych, a nie na trosce o dobrostan psychiczny dzieci \(w efekcie rodzice mogą nie traktować spotkań organizowanych przez szkołę jako wartościowych lub nie wierzą, że przyniosą one realną pomoc\); - forma zaproszeń może być zbyt ogólna, formalna lub niezrozumiała, bez wskazania na cele i korzyści.](#)

POZASZKOLNE INSTYTUCJE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO – KLUCZOWE WYZWANIA:

1. W przypadku małopolskich Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych (PPP) problemem dla obiorców wsparcia jest niska dostępność świadczonych usług. Średni czas oczekiwania wynosi ok 75 dni (mediana 30 dni, maksymalny czas oczekiwania 460 dni).
2. Najważniejszą barierą w bieżącym funkcjonowaniu zarówno PPP, jak i Ośrodków Interwencji Kryzysowej (OIK) jest finansowanie na odpowiednim poziomie. Drugą trudnością jest niedobór odpowiednio wykwalifikowanego personelu (wskazywano również na brak dostępnych szkoleń dla pracowników). Problemem jest również brak lekarzy o specjalności psychiatria czy neurologia dziecięca.

3. Pracownicy OIK widzą też potrzebę nawiązywania szerszej współpracy z innymi instytucjami zajmującymi się wsparciem psychologicznym. Chcieliby uczestniczyć w konferencjach, spotkaniach, czy warsztatach z innymi psychologami. Takie działania pozwoliłyby na wymianę doświadczeń oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych.
4. W przypadku Centra Zdrowia Psychicznego barierą stanowi niska świadomość społeczna oferowanych usług. Pozostałe trudności to niedostateczna infrastruktura (np. brak wystarczających pomieszczeń), niewystarczające szkolenia dla pracowników oraz niewystarczająca liczba wykwalifikowanych pracowników.
5. Zaledwie 38% szkół wskazało na współpracę z NGO. Z NGO najczęściej współpracują licea ogólnokształcące (48%), szkoły zlokalizowane w miastach (46%), z Krakowa (46%), w których uczy się więcej niż 500 uczniów (52%).

III.2. Rekomendacje dotyczące rozwiązań merytorycznych i wdrożeniowych – zestawienie tabelaryczne z wnioskami

Poniższa tabela zawiera zestawienie kluczowych wniosków wraz z przyporządkowanymi im rekomendacjami. Struktura opracowania, podobnie jak wcześniejszy rozdział, została uporządkowana według obszarów tematycznych wyodrębnionych na podstawie analizy materiału źródłowego. Należy jednak zaznaczyć, że pojedyncze wnioski badawcze zostały pogrupowane w szersze kategorie pojęciowe, którym towarzyszy zestaw powiązanych, często zazębiających się rekomendacji. Każdej rekomendacji towarzyszy informacja wskazująca temat oraz kierunek działania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030, z którymi dana rekomendacja jest powiązana.¹² Część wniosków została dodatkowo uzupełniona o kontekst prawny lub organizacyjny, co bezpośrednio wpłynęło na brzmienie proponowanych rozwiązań. W ostatniej kolumnie wskazano kluczowych adresatów każdej z rekomendacji.

¹² Należy mieć na uwadze, że nie wszystkie tematy i kierunki działań wyznaczone w ramach ZSU 2030 są adekwatne w przypadku nauczycieli specjalistów – psychologowie oraz pedagodzy szkolni są pomijani m.in. w zakresie tematów związanych z nadawaniem uprawnień czy organizacją pracy (paralelne zapisy ZSU 2030 odnoszą się do kadry uczącej). Brak adekwatnych odniesień oznaczono kolorem czerwonym czcionki.

Nr	WNIOSKI	REKOMENDACJE	ADRESACI
OBSZAR BADAWCZY: KONDYCJA PSYCHICZNA DZIECI I MŁODZIEŻY			
1.	ZŁY STAN PSYCHICZNY UCZNIÓW Niemal połowa przedstawicieli instytucji psychologicznych i psychiatrycznych z Małopolski oceniło stan psychiczny uczniów jako zły lub bardzo zły. Szczególnie niska kondycja psychiczna dotyczy uczniów liceów i dużych szkół.	INTERWENCJA SKIEROWANA NA WZROST ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ I PROFILAKTYKĘ W ZAKRESIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO – rekomendacje merytoryczne (w tym prawne) i organizacyjne: R1. Rekomenduje się <u>wdrożenie ujednoliconego, ogólnopolskiego programu przesiewowej oceny kondycji psychicznej dzieci i młodzieży</u>. Program powinien obejmować: • standaryzowane testy psychologiczne (przy zachowaniu poufności), • okresowe rozmowy diagnostyczne prowadzone przez psychologów szkolnych, • procedury kierowania uczniów do dalszego wsparcia. Proponowane rozwiązanie wymaga zmiany Rozporządzenia MEN w sprawie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Dz.U. 2023 poz. 1798) – w tym wprowadzenia obowiązkowych testów przesiewowych jako narzędzia rozpoznania potrzeb uczniów; jak również zmiany Ustawy- Prawo oświatowe - > dodanie podstawy prawnej do prowadzenia regularnej oceny kondycji psychicznej uczniów.	Ministerstwo Edukacji Narodowej Ministerstwo Zdrowia Jednostki Samorządu Terytorialnego Szkoły i poradnie psychologiczno-pedagogiczne

	<i>ZSU 2030: <u>Temat działania 1. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych</u>;</i> <i>Kierunek działania 1.3. diagnozowanie potrzeb dotyczących wczesnego wspomagania rozwoju dzieci i wsparcia rodziny na przykład w zakresie badań przesiewowych, wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, instytucjonalnego, organizacyjnego, prawnego oraz wdrażanie rozwiązań w tym obszarze.</i>	
	R2. Rekomenduje się <u>wprowadzenie obowiązkowych, cyklicznych działań o charakterze psychoedukacyjnym, prowadzonych w szkołach przez specjalistów względem trzech grup odbiorców (odrębnie): uczniowie, nauczyciele i wychowawcy, rodzice.</u>¹³ W ramach planowanych działań edukacyjnych, zaleca się współpracę z rekomendowanymi organizacjami pozarządowymi (podkreśla się tu wartość merytoryczną oraz motywacyjną wynikającą z zaproszenia eksperta zewnętrznego do placówki)¹⁴ Proponowana zmiana może wymagać Rozporządzenia MEN w sprawie podstawy programowej lub wychowania i profilaktyki – tj. uzupełnienie komponentu psycho-edukacyjnego w programach wychowawczo-profilaktycznych o szczegółowe wytyczne – co konkretnie powinno się w niej	Ministerstwo Edukacji Narodowej Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli Kuratoria oświaty JST (jako organizatorzy lokalnych działań)

¹³ Zob. Pilotażowy program profilaktyczny pn. „Godzina dla MŁODYCH GŁÓW” zainicjowany przez Fundację UNAWEZA. Program powstał w odpowiedzi na potrzeby uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli i podkreśla znaczenie otwartej dyskusji o zdrowiu psychicznym. Celem przedsięwzięcia jest normalizowanie rozmów o zdrowiu psychicznym, rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych i samoświadomości wśród młodzieży, a także wyposażenie osób uczniowskich w narzędzia do otrzymywania wsparcia. Program dąży również do profilaktyki zachowań autodestrukcyjnych poprzez edukację i zmianę postaw.; https://mlodeglowy.pl/zapisz-szkole-do-programu/?gad_source=1&gad_campaignid=20038758126&gbraid=0AAAAAoVbP-Nu55UZfWSZ1xbliKxzWJ6Be&gclid=CjwKCAjwlaTGBhANEiwAoRgXBc45pBvjobDxE7KWb3pyg6XLCDYyDAsQ_XgEIYph0xuBXq0bNZIShoCurgQAvD_BwE (dostęp: 15.09.2025)

¹⁴ Przykładem mogą być działania edukacyjne i pomocowe prowadzone przez Fundację Życie Warto Jest Rozmowy; <https://zwjr.pl/dlaczego-tutaj-jestes> (dostęp: 15.09.2025)

	znaleźć, z jaką częstotliwością i do jakich grup wiekowych powinno zostać kierowane. <i>ZSU 2030: <u>Temat działania: 2. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań na rzecz rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</u></i> <i>Kierunek działania 2.2. rozwój umiejętności osób w każdym wieku na wszystkich etapach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, w tym: wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin w zakresie integralnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego oraz rozwoju więzi; wspieranie wychowawczej i społecznej funkcji szkoły; wspieranie wychowawczej, edukacyjnej i więziotwórczej funkcji rodziny.</i> <i><u>Temat działania 11. Wspieranie rodzin w zakresie opieki, wychowania i rozwoju umiejętności;</u></i> <i>Kierunek działania 11.4. rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla rodziców/opiekunów, w tym wspieranie kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej.</i> <i><u>Temat działania 6. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych kadr uczących w edukacji formalnej;</u></i> <i>Kierunek działania 6.8. rozwijanie umiejętności podnoszenia kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej osób uczących się.</i>	
	R3. Rekomenduje się <u>przeprowadzenie szeroko zakrojonej kampanii społeczno-edukacyjnej skierowanej do rodziców, nauczycieli i uczniów,</u> koncentrującej się m.in. na uświadamianiu natury problemów psychicznych, promowaniu dostępnych form pomocy, kształtowaniu kompetencji emocjonalnych, edukowaniu nt. wpływu środowiska cyfrowego i presji	Ministerstwo Zdrowia Ministerstwo Edukacji Narodowej Rzecznik Praw Dziecka Organizacje pozarządowe

		społecznej na zdrowie psychiczne. Kampania powinna być prowadzona m.in. w szkołach, mediach, social mediach i placówkach ochrony zdrowia. <u>ZSU 2030: Temat działania: 2. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań na rzecz rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych</u> Kierunek działania 2.2. rozwój umiejętności osób w każdym wieku na wszystkich etapach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, w tym: wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin w zakresie integralnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego oraz rozwoju więzi; wspieranie wychowawczej i społecznej funkcji szkoły; wspieranie wychowawczej, edukacyjnej i więziotwórczej funkcji rodziny. <u>Temat działania 11. Wspieranie rodzin w zakresie opieki, wychowania i rozwoju umiejętności</u> Kierunek działania 11.4. rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla rodziców/opiekunów, w tym wspieranie kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej. <u>Temat działania 3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego;</u> Kierunek działania 3.2. wspieranie rodzin w budowaniu rodzinnego kapitału społecznego, w tym realizacji funkcji więziotwórczej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.	
2.	UZALEŻNIENIE OD MEDIÓW CYFROWYCH, POWSZECHNA SAMOTNOŚĆ WŚRÓD MŁODYCH	PROFILAKTYKA I PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIU OD MEDIÓW CYFROWYCH – rekomendacja merytoryczna i organizacyjna R4. Konieczne jest <u>opracowanie i wdrożenie obligatoryjnego (zajęcia w placówkach szkolnych) programu wsparcia adresowanego do różnych grup</u>	Ministerstwo Edukacji Narodowej Jednostki Samorządu Terytorialnego Dyrekcja szkół

	Uzależnienie od technologii oraz poczucie osamotnienia to dwa najczęściej wymieniane obszary problemowe wśród badanych uczniów.	<u>wiekowych uczniów dotyczącego zagrożeń związanych z nadużywaniem technologii cyfrowych.</u> Niezbędne jest zawarcie w treści programu: elementów wskazujących na mechanizmy uzależnień behawioralnych, wskazania na realne zagrożenia związane z przebudcowaniem organizmu niskiej jakości informacjami, dezinformacją, polaryzacją społeczeństwa, jednowymiarowością wzorców, uzależnieniem od krótkiej formy (<i>short forms</i>)¹⁵ oraz negatywnym wpływem nowych mediów na rozwój poznawczo-emocjonalny oraz na codzienne decyzje jednostki. Program powinien być opracowany wyłącznie w formule warsztatowej z wykorzystaniem znacznej liczby odniesień/ przykładów ze świata online oraz studiów przypadków. <i>ZSU 2030: <u>Temat działania: 2. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań na rzecz rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych</u></i> <i>Kierunek działania 2.2. rozwój umiejętności osób w każdym wieku na wszystkich etapach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, w tym: wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin w zakresie integralnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego oraz rozwoju więzi; wzmacnianie świadomości i rozwijanie umiejętności wykorzystania technologii AI, w tym rozwijanie i promowanie etyki dotyczącej AI.</i> <i><u>Temat działania 4. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności:</u></i> <i>Kierunek działania 4.2. wspieranie osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej w realizacji zadań administracyjnych i zarządzania procesami edukacyjnymi, w tym: rozwijanie umiejętności</i>	Organizacje pozarządowe (jako podmioty zaangażowane w tworzenie programu)
--	--	---	--

¹⁵ *Short forms* to treść krótka, dynamiczna i łatwa do przyswojenia, zaprojektowana z myślą o szybkim przyciągnięciu uwagi i dopasowaniu do mobilnego odbiorcy. Mechanizm wykorzystywany przede wszystkim w mediach społecznościowych.

		<i>planowania projektów edukacyjnych, zarządzania projektami krajowymi i zagranicznymi oraz środkami finansowymi tych projektów, wsparcie w tworzeniu i udziale w sieciach wsparcia i współpracy na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.</i>	
3.	NASILENIE PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ W POSTACI HEJTU W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH W przypadku uczniów szkół podstawowych wśród problemów doświadczanych przez uczniów na trzecim miejscu znalazły się „doświadczenie przemocy ze strony kolegów i koleżanek”.	PROGRAM PROFILAKTYCZNY SKONCENTROWANY NA WALCE Z HEJTEM – rekomendacja merytoryczna i organizacyjna R5. Rekomenduje się <u>wprowadzenie w szkołach podstawowych dedykowanego programu edukacyjnego ukierunkowanego wyłącznie na przeciwdziałanie hejtowi</u>. Program ten powinien koncentrować się przede wszystkim na kształtowaniu mechanizmów reagowania i radzenia sobie z przemocą słowną w roli zarówno świadka, jak i adresata; powinien być realizowany w formule warsztatowej, z wykorzystaniem aktywnych metod pracy z emocjami, takich jak drama/odgrywanie scenek. Rekomendacja wymaga uzupełnienia przepisów wykonawczych - np. poprzez aktualizację wytycznych dotyczących programów wychowawczo-profilaktycznych, które obecnie nie precyzują form i metod pracy w tym obszarze. <i>ZSU 2030: <u>Temat działania: 2. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań na rzecz rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych</u></i> <i>Kierunek działania 2.2. rozwój umiejętności osób w każdym wieku na wszystkich etapach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, w tym: wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin w zakresie integralnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego</i>	Ministerstwo Edukacji Narodowej Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli Jednostki samorządu terytorialnego Kuratoria oświaty Organizacje pozarządowe (jako partnerzy wdrożeniowi)

		oraz rozwoju więzi; wzmacnianie świadomości i rozwijanie umiejętności wykorzystania technologii AI, w tym rozwijanie i promowanie etyki dotyczącej AI <u>Temat działania 4. Wsparcie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności;</u> Kierunek działania 4.2. wspieranie osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej w realizacji zadań administracyjnych i zarządzania procesami edukacyjnymi, w tym: rozwijanie umiejętności planowania projektów edukacyjnych, zarządzania projektami krajowymi i zagranicznymi oraz środkami finansowymi tych projektów, wsparcie w tworzeniu i udziale w sieciach wsparcia i współpracy na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.	
4.	BRAK ZAUFANIA MŁODZIEŻY DO NAUCZYCIELI I WYCHOWAWCÓW Zdaniem psychologów szkolnych dzieci/młodzież największym zaufaniem darzą grupę rówieśniczą. Nauczyciele stanowią najrzadziej wskazywaną grupę, do której młodzież zgłasza się po wsparcie społeczne. Rodzice są zaś przekonani, że to oni cieszą się największym zaufaniem uczniów, a następnie wychowawcy. Co więcej, z przeprowadzonego badania wynika, że najczęściej to rówieśnicy (średnia 4,5 na pięciostopniowej skali), jako pierwsi	WZMOCNIENIE ROLI WYCHOWAWCY ORAZ WSPARCIA RÓWIEŚNICZEGO (RÓWIEŚNICZA INTERWENCJA KRYZYSOWA) – rekomendacje merytoryczne i organizacyjne (w tym finansowe) R6. Rekomenduje się <u>opracowanie i wdrożenie programów rozwojowych dla wychowawców klas</u>, koncentrujących się na budowaniu relacji i zaufania z uczniami, rozwijaniu kompetencji komunikacyjnych, pracy z grupą klasową w sytuacjach kryzysowych, rozpoznawaniu sygnałów wycofania lub przemocy rówieśniczej, etc. Dodatkowo, <u>należy rozważyć symboliczne i strukturalne podniesienie rangi funkcji wychowawcy w systemie oświaty – np. poprzez dodatkowe wynagrodzenie lub dedykowane szkolenia.</u> Rekomendacja wymaga zmiany rozporządzenia dot. wynagradzania i/lub dodatków za wychowawstwo oraz wsparcia systemowego.	Ministerstwo Edukacji Narodowej Kuratoria Oświaty Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli Jednostki samorządu terytorialnego

	zauważają potrzebę skorzystania ucznia z pomocy szkolnego psychologa.	ZSU 2030: <u>Temat działania 5. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w zakresie zarządzania umiejętnościami kadry uczącej.</u> Kierunek działania: 5.1. rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie zarządzania potencjałem umiejętności kadry uczącej, między innymi organizacja pracy kadry uczącej i stwarzanie optymalnych warunków do rozwoju, zarządzanie umiejętnościami kadry uczącej, zarządzanie czasem. Kierunek działania 5.5. rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym i radzeniu sobie w takich sytuacjach.	
		R7. Szkoły powinny inwestować w programy szkoleniowe, które przygotowują uczniów do pełnienia roli „rówieśniczych liderów wsparcia”¹⁶ – tzw.	Ministerstwo Edukacji Narodowej Dyrektorzy szkół Organizacje pozarządowe

¹⁶ Obecnie realizowany jest pilotażowy projekt pn. „Wsparcie rówieśnicze w zakresie zdrowia psychicznego młodzieży (peer support)”, który ma na celu opracowanie i przetestowanie modelu wsparcia rówieśniczego w szkołach ponadpodstawowych. Projekt jest realizowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, we współpracy z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji oraz Fundacją „Instytut Edukacji Pozytywnej” Cel: opracowanie metody wsparcia

		<u>rówieśnicza interwencja kryzysowa</u>¹⁷. Programy te powinny wskazywać jak rozpoznawać objawy kryzysu u kolegów i koleżanek, dostarczać narzędzi do adekwatnego reagowania i kierowania do odpowiednich osób dorosłych, a przede wszystkim wzmacniać postawy empatii, odpowiedzialności i aktywnego słuchania. <i>ZSU 2030, Temat działania 3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego</i> <i>Kierunek działania: 3.5. zwiększanie zaangażowania dzieci, młodzieży i osób dorosłych w życie publiczne, w tym rozwijanie i wzmacnianie form aktywności obywatelskiej, między innymi poprzez promowanie wolontariatu.</i>	
OBSZAR BADAWCZY: WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE W SZKOŁACH			
5.	NISKA DOSTĘPNOŚĆ DO WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO W SZKOŁACH: Udzielane obecnie w szkole wsparcie psychologiczne postrzegano jako w dużej mierze niewystarczające do zaspokojenia realnych potrzeb uczniów.	REGULACJE ZWIĘKSZAJĄCE ZATRUDNIENIE PSYCHOLOGÓW W SZKOŁACH – rekomendacje merytoryczne (z zakresu prawa): Najnowsze (od 1 września 2024) regulacje zwiększające zatrudnienie nauczycieli specjalistów w szkołach i placówkach wychowania przedszkolnego są oczekiwanym krokiem i bezpośrednio odpowiadają na wnioski zebrane w ramach prowadzonego badania.	Ministerstwo Edukacji Narodowej Związki samorządów terytorialnych (np. Związek Miast Polskich) jako reprezentacja samorządów (organów prowadzących dla szkół)

psychicznego w 200 szkołach ponadpodstawowych, testowanie skuteczności modelu oraz przygotowanie rekomendacji do wdrożenia systemowego (2024-2028).; <https://www.rozwojspoleczny.gov.pl/media/135783/zalacznik1douchwaly88.pdf> (dostęp: 15.09.2025)

¹⁷ Zob. poradnik wydany przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty <https://www.oskko.edu.pl/rik/EBOOK-RIK.pdf> (dostęp 15.09.2025)

W obrębie województwa nadal występuje 13% placówek, w których tego specjalisty brakuje. Największe niedobory kadrowe dotyczą najmniejszych szkół (do 50 uczniów) – zaledwie co druga z nich zatrudnia psychologa. KONTEKST: Artykuł 42d Karty Nauczyciela, regulujący minimalny łączny wymiar etatów nauczycieli specjalistów, wszedł w życie od roku szkolnego 2022/2023. Przez pierwsze lata obowiązywał okres przejściowy, zaś od 1 września 2024 roku obowiązują docelowe zasady zatrudniania w szkołach i placówkach wychowania przedszkolnego nauczycieli specjalistów. Zgodnie z nowymi zasadami, szkoły, przedszkola i zespoły szkół, do których uczęszcza co najmniej 51 uczniów mają obowiązek zatrudnić specjalistę na stanowisku pedagoga specjalnego oraz psychologa. Co ważne, etat pedagoga specjalnego powinien wynosić nie mniej niż 25% wymaganych etatów dla specjalistów w danej placówce. Podobnie jak etat psychologa – który także nie może być w	R8. Kolejnym krokiem powinno być <u>odejście w zapisach od łącznego minimalnego wymiaru etatów wszystkich nauczycieli specjalistów</u> (Karta Nauczyciela, artykuł 42d). <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 4. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności.</u></i> <i>Kierunek działania: 4.2. wspieranie osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej w realizacji zadań administracyjnych i zarządzania procesami edukacyjnymi.</i> <i>(rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030, gdyż temat działania ZSU 2030 nie dotyczy nauczycieli specjalistów)</i> R9. <u>Należy dążyć do sytuacji, aby każda szkoła podstawowa i średnia - w tym także najmniejsze placówki (do 50 uczniów/ wychowanków) umożliwiały gwarancję dostępu do profesjonalnego wsparcia psychologicznego dzieciom i młodzieży.</u> Aby taki zapis miał realne możliwości wdrożenia należy zadbać o szereg innych czynników, którymi są odpowiednie warunki zatrudnienia oraz unormowane ramy kwalifikacji zawodowej specjalistów zatrudnianych w szkołach (co wskazano odrębnie w dalszych rubrykach tabeli). <i>ZSU 2030: <u>. Temat działania 1. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</u></i> <i>Kierunek działania 1.3. diagnozowanie potrzeb dotyczących wczesnego wspomagania rozwoju dzieci i wsparcia rodziny na przykład w zakresie badań przesiewowych, wsparcia psychologicznego, pedagogicznego,</i>	
--	--	--

takim przypadku niższy niż 25% wymaganych etatów dla specjalistów. Jeżeli szkoła ma 50 uczniów lub mniej, nie ma ustawowego obowiązku, żeby w tym minimalnym etacie specjalistów przypadła część konkretnie dla psychologa. Szkoła musi zapewnić łączny etat specjalistów, ale może to być obsadzone innymi specjalistami (w zależności od potrzeb) bez konieczności psychologa.	<i>instytucjonalnego, organizacyjnego, prawnego oraz wdrażanie rozwiązań w tym obszarze</i> <u>Temat działania 4. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności.</u> <i>Kierunek działania: 4.1. rozwijanie umiejętności przywódczych osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej, w tym: rozwijanie umiejętności doboru nowych kadr;</i> <i>Kierunek działania: 4.2. wspieranie osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej w realizacji zadań administracyjnych i zarządzania procesami edukacyjnymi.</i>	
	MONITORING REALIZACJI WW. STANDARDÓW I EGZEKUCJA W PRZYPADKU ICH NIESPEŁNIANIA PRZEZ PLACÓWKĘ – rekomendacje merytoryczne (prawne) oraz wdrożeniowe Punktem wyjścia powinna być ścisła kontrola zatrudnienia nauczycieli specjalistów prowadzona przez MEN za pośrednictwem Systemu Informacji Oświatowej (SIO).¹⁸ R10. Rekomenduje się <u>nałożenie obowiązku na szkoły raportowania pełnych danych o specjalistach do SIO</u> (w tym m.in. liczba godzin pracy psychologa szkolnego). <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 4. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności.</u></i>	Ministerstwo Edukacji Narodowej Centrum Informatyczne Edukacji (CIE) – jednostka podległa MEN Związki samorządów terytorialnych (np. Związek Miast Polskich) jako reprezentacja samorządów (organów prowadzących dla szkół)

¹⁸ Obecnie SIO nie jest w pełni przejrzyste dla opinii publicznej i nie umożliwia szybkiej, ogólnopolskiej analizy obecności psychologów w szkołach (np. w rozbiciu na województwa, typy szkół, czy wymiar etatu). Ponadto, dane są opóźnione, często niepełne, a sam fakt zgłoszenia psychologa nie oznacza jego realnej obecności np. w pełnym wymiarze w jednej placówce.

Kierunek działania 4.3. przygotowanie i rozwój narzędzi monitoringu i ewaluacji we wspieraniu funkcjonowania instytucji edukacji formalnej.

R11. Należy wdrożyć mechanizm automatycznego informowania kuratoriów i MEN o placówkach, w których brak psychologa lub jego wymiar etatu jest niewystarczający w stosunku do liczby uczniów.

ZSU 2030: Temat działania 4. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności.

*Kierunek działania: 4.3. przygotowanie i rozwój narzędzi monitoringu i ewaluacji we wspieraniu funkcjonowania instytucji edukacji formalnej.
4.4. wspieranie współpracy pomiędzy instytucjami edukacji formalnej, oraz instytucji edukacji formalnej z instytucjami edukacji pozaformalnej i pracodawcami, jednostkami samorządu terytorialnego i innymi instytucjami na rzecz rozwijania umiejętności.*

R12. Rekomenduje się udostępnienie społeczeństwu bazy danych SIO w formie przejrzystego, otwartego narzędzia umożliwiającego filtrowanie i analizę danych o zatrudnieniu specjalistów w szkołach.

Zmiany te wymagają zarówno rozwiązań prawnych – zmiana Ustawy o systemie informacji oświatowej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1680) lub nowelizacja rozporządzenia MEN + dodatkowe wytyczne dla kuratoriów, jak i wdrożeniowych (dotyczy m.in. utworzenia publicznej, interaktywnej wyszukiwarki danych SIO - open data).

		<i>ZSU 2030: Temat działania 3. <u>Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego</u></i> <i>Kierunek działania 3.5. zwiększanie zaangażowania dzieci, młodzieży i osób dorosłych w życie publiczne, w tym usprawnianie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami, rozwijanie znajomości oraz umiejętności stosowania w codziennym życiu podstawowych dla obywatela aktów prawnych oraz budowanie świadomości znaczenia prawa dla kształtowania poczucia bezpieczeństwa obywateli i budowania prawidłowych relacji między nimi.</i> <i>Temat działania 4. <u>Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności.</u></i> <i>Kierunek działania: 4.3. przygotowanie i rozwój narzędzi monitoringu i ewaluacji we wspieraniu funkcjonowania instytucji edukacji formalnej.</i>	
6.	TRUDNOŚCI W ZATRUDNIENIU PSYCHOLOGÓW W SZKOŁACH Na braki w zatrudnieniu psychologów w szkołach wpływa zarówno występujący na rynku deficyt specjalistów (w skali 1–5 dyrektorzy ocenili stopień trudności zatrudnienia specjalisty na poziomie 4,37), ale również niska konkurencyjność szkoły jako miejsca pracy (niskie zarobki).	FINANSOWANIE SPECJALISTÓW W SZKOŁACH – rekomendacje dotyczące rozwiązań finansowych (w oparciu o zmianę prawa) R13. Rekomenduje się dokonanie <u>przeglądu i modyfikacji obowiązujących limitów wynagrodzeń psychologów szkolnych, w szczególności w kontekście ich uzależnienia od lokalnych regulaminów samorządowych</u>, które często prowadzą do znaczących różnic w wynagrodzeniach i dostępności specjalistów. <i>ZSU 2030: Temat działania 4. <u>Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności</u></i>	Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Finansów²⁰

²⁰ Z uwagi na obowiązujący od 2025 r. nowy model finansowania oświaty (subwencja zostaje zastąpiona przez łączną kwotę tzw. „potrzeb oświatowych”).

Większość szkolnych psychologów to osoby będące na wczesnych etapach swojej drogi zawodowej. Problemem jest brak pełnych etatów. Prawie połowa ankietowanych psychologów (44%) łączyć musi części etatu z więcej niż jednej placówki. Najpowszechniejszą sytuacją okazało się równoczesne zatrudnienie psychologa w dwóch szkołach. Wówczas najczęstszym wymiarem pracy w każdej z nich jest ½ etatu. KONTEKST: MEN analizuje możliwość szerszego stosowania w przedszkolach i szkołach przepisu art. 22 ust. 1 ustawy - Karta Nauczyciela, który daje możliwość zatrudniania nauczycieli, w tym nauczycieli psychologów, w więcej niż jednej szkole/przedszkolu w ramach jednego stosunku pracy, na zasadzie uzupełniania tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych.	<i>Kierunek działania: 4.2. wspieranie osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej w realizacji zadań administracyjnych i zarządzania procesami edukacyjnymi, w tym: rozwijanie umiejętności stosowania przepisów prawa oraz tworzenia aktów wewnętrznych,. (rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030)</i> R14. Warto rozważyć możliwość centralnego uregulowanie minimalnych standardów wynagrodzenia psychologów szkolnych, aby ograniczyć negatywny wpływ lokalnych uwarunkowań budżetowych i decyzji samorządów na zatrudnianie specjalistów i jakość wsparcia psychologicznego w szkołach. Propozycja wymaga zmian prawnych na poziomie ustawowym, ponieważ obecnie wynagrodzenia psychologów szkolnych podlegają decyzjom samorządów (psycholog szkolny traktowany jest jako nauczyciel specjalista), a centralne ustalanie ich stawek nie jest przewidziane w obowiązującym prawie. --> zmiana Art. 30 ust. 1 i 3 Karty Nauczyciela, który określa zasady wynagrodzenia nauczycieli. <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 4. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności</u></i> <i>Kierunek działania: 4.2. wspieranie osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej w realizacji zadań administracyjnych i zarządzania procesami edukacyjnymi, w tym: rozwijanie umiejętności stosowania przepisów prawa oraz tworzenia aktów wewnętrznych,. (rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030)</i>	
---	--	--

Dla absolwentów studiów psychologicznych, którzy nie posiadają przygotowania pedagogicznego, MEN przygotowało ofertę bezpłatnych, finansowanych z budżetu ministerstwa, kwalifikacyjnych studiów podyplomowych na kierunku „Psychologia edukacyjna z przygotowaniem pedagogicznym”, co stanowi wyjście naprzeciw konieczności uzupełnienia wykształcenia pedagogicznego w pracy psychologa szkolnego.¹⁹ Ostatnia zmiana rozporządzenia (Rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 8 sierpnia 2025 r. ;Dz.U. poz. 1111) znosi ponadto zapis dotyczący konieczności, by specjalność była ściśle dopasowana do rodzaju zajęć psychologa. Teraz wystarczy ukończyć studia I i II stopnia lub jednolite studia magisterskie na kierunku psychologia + przygotowanie pedagogiczne, bez wymogu specjalności odpowiadającej konkretnym zadaniom (jak np. Psychologia dziecięca)	UPROSZCZENIE DROGI ZAWODOWEJ PSYCHOLOGÓW SZKOLNYCH – rekomendacje wdrożeniowe (organizacyjne) R15. <u>Rekomenduje się pilotaż analizowanego przez MEN rozwiązania polegającego na zatrudnianiu nauczycieli specjalistów w więcej niż jednej placówce w ramach jednego stosunku pracy.</u> Pilotaż pozwoli na weryfikację i ewentualną korektę rozwiązań przed wdrażaniem ewentualnych zmian systemowych. <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 5. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w zakresie zarządzania umiejętnościami kadry uczącej.</u></i> <i>Kierunek działania: 5.3. rozwijanie umiejętności planowania, monitorowania i ewaluacji procesów edukacyjnych.</i> <i>(rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030, gdyż temat działania ZSU 2030 nie dotyczy nauczycieli specjalistów)</i> R16. <u>Dofinansowania studiów podyplomowych w obszarze przygotowania pedagogicznego adresowanego do absolwentów psychologii postrzega się za rozwiązanie trafne i warte rozpowszechnienia.</u> Ww. rekomendacje choć nie wymagają zmian ustawowych, mogą wymagać zmian lub decyzji wykonawczych na poziomie rozporządzeń, programów rządowych lub wytycznych MEN. <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 5. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w zakresie zarządzania umiejętnościami kadry uczącej.</u></i>	Ministerstwo Edukacji Narodowej
--	---	--

¹⁹ Przygotowanie pedagogiczne dla psychologów może zostać uwzględnione w programie studiów na kierunku psychologia i uzyskane w trakcie studiów na kierunku psychologia. Jeśli jednak nie jest to uwzględnione w procesie kształcenia, konieczne jest wówczas uzyskanie takiego przygotowania w ramach kształcenia podyplomowego (co najmniej 3 semestry).

		<i>Kierunek działania: 5.1. rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie zarządzania potencjałem umiejętności kadry uczącej, między innymi organizacja pracy kadry uczącej i stwarzanie optymalnych warunków do rozwoju, zarządzanie umiejętnościami kadry uczącej, zarządzanie czasem. (rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030 – powiązanie z ww. tematem i kierunkiem działania nie jest jednoznaczne)</i>	
7.	NIKIE KOMPETENCJE I NIEWIELKIE DOŚWIADCZENIE PSYCHOLOGÓW SZKOLNYCH Wyrażnym problemem kadry psychologiczno-pedagogicznej w małopolskich szkołach jest niewielkie doświadczenie i niewystarczające kompetencje. Zdecydowaną większość badanych specjalistów stanowią osoby	OKREŚLENIE STANDARDÓW ZAWORU PSYCHOLOGA – rekomendacje merytoryczne (prawne) R17. Konieczne jest <u>wprowadzenie standardów kształcenia na kierunku psychologia</u> celem ujednolicenia poziomu przygotowania zawodowego. <i>ZSU 2030 <u>Temat działania 7. Wspieranie i rozwijanie procesów nadawania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela i funkcjonowania w zawodzie</u> (rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030, gdyż temat działania ZSU 2030 nie dotyczy nauczycieli specjalistów)</i>	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego,

będące na początku swojej kariery zawodowej w roli psychologa szkolnego. Niemal co trzeci (30%) zatrudniony psycholog nie posiada nawet rocznego stażu pracy na takim stanowisku, a dla 34,7% ankietowanych praca w szkole stanowi pierwsze zatrudnienie w tym zawodzie. KONTEKST: Wniosek ten potwierdzają również wyniki badań przeprowadzonych przez Ogólnopolski Związek Zawodowy Psychologów (OZZP)²¹ oraz na ustalenia z kontroli NIK.²² W Polsce wciąż nie istnieje jeden, spójny model kształcenia przyszłych psychologów, co sprawia, że absolwenci tych samych kierunków różnią się między sobą poziomem wiedzy i umiejętności. Obecnie jedynym realnym gwarantem kwalifikacji psychologów w Polsce jest tytuł zawodowy	R18. Rekomenduje się dodatkowo <u>wzmocnienie roli Polskiej Komisji Akredytacyjnej w kontroli jakości nowych programów studiów</u>. Wzmocnienie to polegać powinno na <u>nadaniu PKA negatywnym ocenom charakteru wiążącego dla Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego</u>, szczególnie w zakresie decyzji o cofnięciu uprawnień do prowadzenia kierunku studiów (poprzez zmianę Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce). <i>(rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030)</i> R19. Kolejnym krokiem powinno być utworzenie <u>spójnego systemu weryfikacji uzyskanych kompetencji zawodowych (precyzyjnie określone warunki dostępu do zawodu)</u>²⁶. Możliwe jest to poprzez wdrożenie ustawy o zawodzie <u>psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów - należy przyspieszyć procesowanie prac nad rządowym projektem ustawy o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów (Druk 1344)</u>²⁷ <i>ZSU 2030 Temat działania 7. Wspieranie i rozwijanie procesów nadawania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela i funkcjonowania w zawodzie (rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030, gdyż temat działania ZSU 2030 nie dotyczy nauczycieli specjalistów)</i>	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polska Komisja Akredytacyjna jako niezależna instytucja Ministerstwo Edukacji Narodowej Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Podkomisja nadzwyczajna do spraw rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów (druk 1344)
--	--	--

²¹ Za: https://www.ozzp.org.pl/aktualnosci/wydarzenia/543-?utm_source=chatgpt.com (dostęp 15.09.2025)

²² Za: <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/niewydolna-pomoc-psychologiczna-i-psychoterapeutyczna-dla-dzieci-i-mlodziezy.html> (dostęp: 15.09.2025)

²⁶ Projekt jednoznacznie wskazuje, że na stanowisku nauczyciela psychologa nie będzie można zatrudnić osoby, która nie posiada prawa wykonywania zawodu psychologa. Przepisy w tym zakresie zostały dodane do art. 10 Karty Nauczyciela (nowy ust. 8c). Zapis ten oznacza brak akceptacji dla dotychczasowych praktyk zatrudniania studentów psychologii na stanowisku psychologa szkolnego.

²⁷ Projekt ustawy zakłada powstanie samorządu zawodowego psychologów, nad którym nadzór będzie sprawowało Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

magistra na kierunku psychologia. Rosnący od kilkunastu lat popyt na studia psychologiczne i odpowiadający mu wzrost podaży niejednokrotnie doprowadzają do obniżania jakości kształcenia --> wzrost liczby uczelni oferujących kształcenie psychologiczne z 144 ofert w 2018 r. do 252 w 2024 r., dotyczy szczególnie niepublicznych uczelni zawodowych²³. Z danych opublikowanych przez Uniwersytet Jagielloński we współpracy z Uniwersytetem SWPS²⁴ wynika, że 40% studentów psychologii kształci się na uczelniach niepoddanych ewaluacji naukowej w dyscyplinie psychologia, a aż 66% opinii PKA dotyczących nowych kierunków było negatywnych. Dotychczas obowiązująca ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, zwana dalej „ustawą z dnia 8 czerwca 2001 r.”, nie funkcjonuje w praktyce, z uwagi na liczne wady prawne i legislacyjne uniemożliwiające jej stosowanie. Obecnie	R20. Należy <u>rozważyć wprowadzenie egzaminu państwowego jako dodatkowego mechanizmu weryfikacji kompetencji.</u> <i>ZSU 2030 <u>Temat działania 7. Wspieranie i rozwijanie procesów nadawania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela i funkcjonowania w zawodzie</u> (rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030, gdyż temat działania ZSU 2030 nie dotyczy nauczycieli specjalistów)</i>	Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży (Sejm RP), Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego
---	---	--

²³ Za: Studia psychologiczne w Polsce. Raport za lata 2019-2024. Aktualizacja czerwiec 2025, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet SWPS, s. 44;
<https://www.swps.pl/images/DOKUMENTY/Raporty/Raport-Studia-psychologiczne-w-Polsce-aktualizacja-2025.pdf> (dostęp:15.09.2025)

²⁴ Ibidem.

	trwają prace nad projektem ustawy o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów. ²⁵		
8.	BRAK SYSTEMOWEGO WSPARCIA ROZWOJU KOMPETENCJI PSYCHOLOGÓW SZKOLNYCH: Zrealizowane badanie wskazuje na nieobecność zintegrowanego systemu wsparcia programów rozwojowych oraz brak superwizji, które są podstawowym standardem w pracy psychologów i psychoterapeutów w sektorze prywatnym. Ankietowani psychologowie w 91% dostrzegają użyteczność superwizji jako potencjalnego elementu pracy szkolnego psychologa, a 70% z nich określiło ją jako „zdecydowanie przydatną”.	KONIECZNOŚĆ SYSTEMOWEGO WSPARCIA ROZWOJU KOMPETENCJI PSYCHOLOGÓW SZKOLNYCH – rekomendacja merytoryczna (prawna) <u>R21. Superwizja dla psychologów szkolnych powinna stać się obowiązkowym narzędziem wsparcia rozwoju kompetencji - konieczne jest wdrożenie rozwiązania prawnego o charakterze ustawowym (dotyczy konieczności nowelizacji jednej z ustaw: Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe lub Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela).</u> <i>ZSU 2030 <u>Temat działania 5. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w zakresie zarządzania umiejętnościami kadry uczącej</u></i> <i>Kierunek działania 5.6. rozwijanie kultury pracy sprzyjającej współpracy i zespołowości oraz interdyscyplinarności, w tym superwizje, korzystanie z różnorodnych metod i źródeł danych służących do oceny pracy i wsparcia kadry uczącej, współpraca z podmiotami zewnętrznymi, w tym z placówkami systemu oświaty.</i> <i><u>Temat działania 8. Rozwijanie kultury pracy szkoły opartej na współpracy, zespołowości i interdyscyplinarności</u></i> <i>Kierunek działania 8.3 rozwijanie zespołowego charakteru pracy kadr uczących w edukacji formalnej, w tym: coaching, tutoring, mentoring, superwizja.</i>	Ministerstwo Edukacji Narodowej Polskie Towarzystwo Psychologiczne, Izba Psychologów, Ogólnopolski Związek Zawodowy Psychologów

²⁵ Zob. <https://sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/druk.xsp?nr=1344> (dostęp: 15.09.2025)

	(W ZSU 2030 nie wskazano wyraźnie na nauczycieli specjalistów jako odbiorców ww. działań)	
	KONIECZNOŚĆ SYSTEMOWEGO WSPARCIA ROZWOJU KOMPETENCJI PSYCHOLOGÓW SZKOLNYCH - rekomendacja wdrożeniowa (organizacyjna) R22. Rekomenduje się <u>systematyczne tworzenie i wdrażanie rozwiązań służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych psychologów szkolnych</u> poprzez: • <u>rozwój i wspieranie sieci współpracy psychologów szkolnych na poziomie lokalnym i krajowym,</u> • <u>zapewnienie dostępu do szkoleń, kursów i warsztatów prowadzonych wyłącznie przez akredytowane i certyfikowane instytucje szkoleniowe</u> (informacje rozpowszechniane w ramach ww. sieci) <u>ZSU 2030: Temat działania 5. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w zakresie zarządzania umiejętnościami kadry uczącej;</u> Kierunek działania: 5.1. rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie zarządzania potencjałem umiejętności kadry uczącej, między innymi organizacja pracy kadry uczącej i stwarzanie optymalnych warunków do rozwoju, zarządzanie umiejętnościami kadry uczącej, zarządzanie czasem; Kierunek działania 5.2. rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie stwarzania warunków dla doskonalenia zawodowego w zakresie umiejętności dydaktycznych i metodycznych kadry uczącej <u>Temat działania 6. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych kadr uczących w edukacji formalnej</u> (W ZSU 2030 nie wskazano wyraźnie na nauczycieli specjalistów jako odbiorców ww. działań)	Polskie Towarzystwo Psychologiczne , Izba Psychologów, Ogólnopolski Związek Zawodowy Psychologów Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki Instytucje prowadzące szkolenia podnoszące kompetencje specjalistów Dyrektorzy szkół, Kadra psychologiczno-pedagogiczna szkół

R23. Postuluje się popularyzację w każdej szkole tzw. zintegrowanych grup specjalistycznych, opierających się na ścisłej współpracy i wymianie informacji między psychologiem, pedagogiem szkolnym, doradcą zawodowym czy wychowawcą. Dzięki temu każda interwencja stanie się lepiej skoordynowana i bardziej kompleksowa. Ponadto zespół służyć będzie wymianie doświadczeń oraz doskonaleniu warsztatu pracy.

ZSU 2030: Temat działania 5. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w zakresie zarządzania umiejętnościami kadry uczącej;

Kierunek działania: 5.6. rozwijanie kultury pracy sprzyjającej współpracy i zespołowości oraz interdyscyplinarności, w tym wzajemne uczenie się, coaching, tutoring, mentoring, koleżeńskie obserwacje zajęć, współpraca z podmiotami zewnętrznymi, w tym z placówkami systemu oświaty

Temat działania 8. Rozwijanie kultury pracy szkoły opartej na współpracy, zespołowości i interdyscyplinarności

Kierunek działania: 8.3. rozwijanie zespołowego charakteru pracy kadr uczących w edukacji formalnej

9. NIESATYSFAKCUJĄCE WARUNKI PRACY W SZKOŁACH (ASPEKTY POZAFINANSOWE) – BRAK NARZĘDZI DO PRACY ORAZ OBCIĄŻENIE ADMINISTRACYJNE SPECJALISTÓW W wielu przypadkach psychologowie zmuszeni są do pracy w warunkach ograniczonego dostępu do podstawowych zasobów diagnostycznych i terapeutycznych. W szczególności brakuje testów psychologicznych (ma do nich dostęp zaledwie 10% przebadanych placówek), aplikacji edukacyjnych i programów komputerowych oraz programów profilaktycznych i terapeutycznych. W mniej niż połowie szkół (47%) dostępne są również materiały do pracy indywidualnej i grupowej. Psychologowie są dodatkowo obciążani zastępstwami, dyżurami i biurokracją, co znacząco ogranicza czas, jaki mogą poświęcić na realną pomoc. Na wypełnianie zadań, takich jak realizacja zastępstw za innych nauczycieli czy pełnienie dyżurów na	REGULACJA ZAWODU PSYCHOLOGA SZKOLNEGO – rekomendacje z zakresu prawa R24. Rekomenduje się <u>wyodrębnienia psychologa z grona nauczycieli oraz uznanie go za niezależnego członka personelu medycznego, którego zadania koncentrują się wyłącznie na udzielaniu wsparcia psychologicznego</u>. Nie można dopuścić do sytuacji, w których psycholog szkolny jest traktowany jako doraźna rezerwa kadrowa, mająca kompensować braki w dostępności innych nauczycieli. <i>(rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030)</i> R25. Należy <u>jasno określić zakres kompetencji psychologa szkolnego, wytyczając klarowne granice pomiędzy obowiązkami różnych specjalistów oraz sformułować zasady ich współpracy</u> (np. w ramach ww. zintegrowanych grup specjalistycznych) Rządowy projekt ustawy o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów choć ważny i oczekiwany nie reguluje dostatecznie zakresu pracy psychologów szkolnych. Tym samym należy uzupełnić projekt ustawy (druk 1344)²⁸ o stosowne zapisy. Ponadto, konieczne jest wprowadzenie przepisu definiującego zakres działań psychologa szkolnego: diagnosta, terapeuta, interwent kryzysowy, praca z uczniem z trudnościami, działania profilaktyczne, psychoedukacyjne itp. (w ww. projekcie ustawy lub ustawach pokrewnych - np. Ustawa oświatowa, Ustawa o pomocy psychologiczno-pedagogicznej).	Ministerstwo Edukacji Narodowej Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Polskie Towarzystwo Psychologiczne
---	--	---

²⁸ <https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=1344> (dostęp: 15.09.2025)

przerwach, wskazało aż 63% szkolnych psychologów. KONTEKST: Obecnie nie istnieje żaden przepis ustawowy lub wykonawczy, który nakładałby na szkoły, samorządy czy MEN obowiązek: • zapewnienia dostępu do testów psychologicznych, • finansowania aplikacji edukacyjnych, • stosowania standaryzowanych programów profilaktycznych. Wszystko to zależy obecnie od uznaniowej decyzji dyrektora szkoły lub organu prowadzącego (gł. JST)	ZSU 2030: <u>Temat działania 8. Rozwijanie kultury pracy szkoły opartej na współpracy, zespołowości i interdyscyplinarności;</u> Kierunek działania 8.7 określenie roli i zadań personelu niepedagogicznego wspierającego pracę kadr uczących w edukacji formalnej.	
--	---	--

DOSTĘP DO NARZĘDZI DIAGNOSTYCZNYCH, TERAPEUTYCZNYCH ORAZ WSPOMAGAJĄCYCH – rekomendacje z zakresu prawa oraz organizacji (wdrożenie)

R26. Rekomenduje się stworzenie ogólnopolskiego systemu zapewniania placówkom oświatowym niezbędnych zasobów diagnostycznych, terapeutycznych oraz wspomagających (praca z uczniem oraz rodzicem) dla psychologów szkolnych. System ten powinien obejmować m.in. dostęp do aktualnych testów psychologicznych, aplikacji edukacyjnych, specjalistycznych programów komputerowych oraz sprawdzonych programów profilaktycznych (konieczna współpraca z certyfikowanymi wydawnictwami oraz instytucjami naukowymi).

ZSU 2030: Temat działania 2. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań na rzecz rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych
Kierunek działania 2.2. rozwój umiejętności osób w każdym wieku na wszystkich etapach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, w tym stworzenie i rozwijanie ogólnodostępnej bazy zasobów metodycznych do pracy z osobami o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych.

Ministerstwo Edukacji Narodowej
Centrum Informatyczne Edukacji (CIE)
– jednostka podległa MEN

10.	NIEDOSTATECZNE DZIAŁANIA PSYCHOEDUKACYJNE I PROFILAKTYCZNE Z badania wynika, że wsparcie psychoedukacyjne uczniów wyparte zostaje na rzecz bardziej naglących problemów współczesnej młodzieży a szkoły próbują przede wszystkim zahamować proces namnażania się kryzysów wśród dzieci i młodzieży. Blisko co 3-cia z badanych szkół nie realizuje jednak działań profilaktycznych adresowanych do rodziców (35%) czy nauczycieli (40%). Ponadto, z badań wynika, że tylko 38% szkół podejmuje współpracę z NGO.	WZMOCNIENIE DZIAŁAŃ PSYCHOEDUKACYJNYCH I PROFILAKTYCZNYCH W SZKOŁACH WE WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI – rekomendacje merytoryczne i organizacyjne R27. Należy <u>wzmocnić wsparcie merytoryczne wychowawców poprzez szkolenia i narzędzia pracy wychowawczej</u> (we współpracy z kadłą psychologiczno-pedagogiczną placówki). Zwiększenie dofinansowania lub obowiązku zapewnienia takich szkoleń może też wymagać decyzji budżetowych lub programowych MEN <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 5. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w zakresie zarządzania umiejętnościami kadry uczącej.</u></i> <i>Kierunek działania: 5.1. rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie zarządzania potencjałem umiejętności kadry uczącej, między innymi organizacja pracy kadry uczącej i stwarzanie optymalnych warunków do rozwoju, zarządzanie umiejętnościami kadry uczącej, zarządzanie czasem.</i> <i>Kierunek działania 5.5. rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym i radzeniu sobie w takich sytuacjach.</i> R28. <u>Współpraca szkół z organizacjami pozarządowymi w obszarze działań psychoedukacyjnych i profilaktycznych powinna być wymagana przez organy nadzorujące szkoły oraz kuratoria.</u> <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego:</u></i>	Ministerstwo Edukacji Narodowej Kuratoria oświaty Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli Dyrektorzy szkół Ministerstwo Edukacji Narodowej Kuratoria Oświaty Jednostki samorządu terytorialnego Dyrektorzy szkół
-----	--	--	--

		<i>Kierunek działania 3.1. wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej, w tym lokalnych instytucji i organizacji, na rzecz aktywizacji edukacyjnej, zawodowej i prorodzinnej mieszkańców;</i> <i>Kierunek działania 3.6 wspieranie współpracy instytucji i organizacji zajmujących się rozwojem umiejętności na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym</i>	
OBSZAR BADAWCZY: ROLA RODZICÓW W KONTEKŚCIE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY:			
11	NIEDOSTATECZNA WIEDZIA I UMIEJĘTNOŚCI WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO PO STRONIE RODZICÓW O doświadczaniu poczucia bezradności w kontekście zachowań i problemów własnych dzieci wspominało aż 71% badanych rodziców.	ANGAŻOWANIE RODZICÓW WE WSPÓŁPRACĘ ZE SZKOŁĄ – rekomendacja wdrożeniowa (organizacyjna) R29. Rekomenduje się <u>wdrożenie (zarządzeniem dyrekcji) systematycznych działań angażujących rodziców w życie szkoły, w szczególności poprzez regularne spotkania z wychowawcami, specjalistami oraz psychologiem szkolnym.</u> Spotkania te powinny obejmować elementy tematycznej edukacji w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Tym samym wskazuje się, że <u>dziennik elektroniczny nie może być traktowany jako substytut kontaktu bezpośredniego</u>, a jedynie jako narzędzie pomocnicze w komunikacji. <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 1 1. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</u></i> <i>Kierunek działania 1.5 diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomaganie rodzin, między innymi poprzez wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, instytucjonalne, organizacyjne, prawne;</i> <i>Kierunek działania 1.6. diagnozowanie i wypracowanie rozwiązań służących wsparciu więzi rodzinnych i rodzicielskich</i>	Ministerstwo Edukacji Narodowej Kuratoria oświaty Jednostki samorządu terytorialnego Dyrektorzy szkół Kadra psychologiczno-pedagogiczna szkół

		<u>Temat działania 3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego;</u> Kierunek działania 3.2. wspieranie rodzin w budowaniu rodzinnego kapitału społecznego, w tym realizacji funkcji więziotwórczej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej. R30. Zaleca się opracowanie materiałów edukacyjnych dla rodziców wszystkich uczniów w podziale na tematy z zakresu zdrowia psychicznego – materiały te powinny być rozdawane wszystkim rodzicom podczas regularnych spotkań z wychowawcą klasy w obecności psychologa szkolnego. ZSU 2030: <u>Temat działania 1 1. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</u> Kierunek działania 1.5 diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomagania rodzin, między innymi poprzez wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, instytucjonalne, organizacyjne, prawne; Kierunek działania 1.6. diagnozowanie i wypracowanie rozwiązań służących wsparciu więzi rodzinnych i rodzicielskich <u>Temat działania 3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego;</u> Kierunek działania 3.2. wspieranie rodzin w budowaniu rodzinnego kapitału społecznego, w tym realizacji funkcji więziotwórczej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.	
--	--	---	--

12	NIEWYSTARCZAJĄCA ŚWIADOMOŚĆ RODZICÓW NA TEMAT MOŻLIWEGO WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO OFEROWANEGO PRZEZ SZKOŁĘ ORAZ OPÓR WOBEC EWENTUALNEJ WSPÓŁPRACY Z PSYCHOLOGIEM SZKOLNYM Z badania wynika, że część rodziców nie ma pewności, czy w danej szkole rzeczywiście zatrudniony jest psycholog. Ponadto aż 65% opiekunów nie miała nigdy styczności ze szkolnym specjalistą. Relacja z psychologiem zawierana była dopiero na skutek wystąpienia w szkole nieprzyjemnego wydarzenia lub pojawienia się trudności. Zaledwie 6% badanych rodziców nawiązało kontakt z psychologiem podczas spotkań organizowanych dla rodziców, a tylko 3% – w ramach wydarzeń poświęconych psychoedukacji i profilaktyce zdrowia psychicznego uczniów. Tymczasem dane wskazują, że niemal połowa rodziców (42%) potwierdza otrzymanie zaproszenia na takie spotkania. Dane te pokazują rażącą lukę między dostępnością wsparcia psychologicznego dla rodziców a realnym	PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI RODZICÓW NA TEMAT MOŻLIWEGO WSPARCIA ICH KOMPETENCJI WYCHOWAWCZYCH ORAZ WSKAZANIE KORZYŚCI ZE WSPÓŁPRACY Z KADRĄ PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNĄ SZKOŁY – rekomendacje wdrożeniowe (organizacyjne) <u>R31. Obecność psychologa szkolnego lub innego specjalisty (jak pedagog, doradca zawodowy, logopeda) powinna być obowiązkowa w odniesieniu do minimum połowy planowanych w roku szkolnym spotkań z rodzicami (w tym zakłada się obligatoryjne przedstawienie kadry psychologiczno-pedagogicznej na pierwszym spotkaniu inaugurującym rok szkolny – dotyczy zarówno spotkania z uczniami, jak i rodzicami uczniów).</u> <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 1 1. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</u></i> <i>Kierunek działania 1.5 diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomagania rodzin, między innymi poprzez wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, instytucjonalne, organizacyjne, prawne;</i> <i>Kierunek działania 1.6. diagnozowanie i wypracowanie rozwiązań służących wsparciu więzi rodzinnych i rodzicielskich</i> <i><u>Temat działania 3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego;</u></i> <i>Kierunek działania 3.2. wspieranie rodzin w budowaniu rodzinnego kapitału społecznego, w tym realizacji funkcji więziotwórczej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.</i>	Ministerstwo Edukacji Narodowej Kuratoria oświaty Dyrektorzy szkół Wychowawcy Kadra psychologiczno-pedagogiczna
----	---	--	--

	zainteresowaniem lub gotowością do korzystania z niego. Z drugiej strony jedynie 58% przebadanych szkół oferuje rodzicom tematyczne edukacyjne spotkania z psychologiem, a 45% z nich – szkolenia dla nauczycieli.	R32. <u>Zaproszenie na spotkania z zakresu wsparcia psychologicznego uczniów/ kompetencji wychowawczych rodziców powinny być dostarczane wszystkim rodzicom bez wyjątku</u>, wraz ze wskazaniem celu spotkania, korzyści w jego uczestnictwie, przebiegu oraz harmonogramu. ZSU 2030: <u>Temat działania 1 1. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych;</u> Kierunek działania 1.5 <i>diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomagania rodzin, między innymi poprzez wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, instytucjonalne, organizacyjne, prawne;</i> Kierunek działania 1.6. <i>diagnozowanie i wypracowanie rozwiązań służących wsparciu więzi rodzinnych i rodzicielskich</i> <u>Temat działania 3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego;</u> Kierunek działania 3.2. <i>wspieranie rodzin w budowaniu rodzinnego kapitału społecznego, w tym realizacji funkcji więziotwórczej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.</i>	
OBSZAR TEMATYCZNY: POZASZKOLNE INSTYTUCJE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO			

13	BRAK WYKwalifikowanej KADRY, BRAK NARZĘDZI I INFRASTRUKTURY, NISKA ROZPOZNAWALNOŚĆ SPOŁECZNA Kluczowymi barierami w bieżącym funkcjonowaniu pozaszkolnych instytucji wsparcia psychologicznego są: niedobór odpowiednio wykwalifikowanego personelu – zarówno psychologicznego, jak i stricte medycznego (dotyczy szczególnie psychiatrii oraz neurologii dziecięcej)	POPRAWA FUNKCJONOWANIA POZASZKOLNYCH INSTYTUCJI WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO ORAZ PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ DOT. FUNKCJONOWANIA TYCH INSTYTUCJI – rekomendacje wdrożeniowe (finansowo-organizacyjne) R33. Rekomenduje się <u>zwiększenie nakładów inwestycyjnych i organizacyjnych na rozwój bazy lokalowej oraz wyposażenia instytucji oferujących wsparcie psychologiczne i psychiatryczne</u>. Dotyczy to m.in. Centrów Zdrowia Psychicznego, Ośrodków Interwencji Kryzysowej, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz placówek współpracujących ze szkołami. <i>(rekomendacja wykracza poza zestaw działań ZSU 2030 → doposażenie placówek – kierunek działania 4.5 – odnosi się do placówek edukacyjnych)</i>	Ministerstwo Zdrowia Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Ministerstwo Edukacji Narodowej Jednostki samorządu terytorialnego (JST)
----	--	---	---

• niedostateczna infrastruktura (np. brak wystarczających pomieszczeń), • niewystarczające szkolenia dla pracowników; • niewystarczająca współpraca międzyinstytucjonalna • niska rozpoznawalność społeczna takich instytucji jak: Centra Zdrowia Psychicznego oraz Ośrodki Interwencji Kryzysowej.	R34. Rekomenduje się <u>przeprowadzenie ogólnopolskiej kampanii informacyjnej na temat dostępnych form pomocy psychologicznej i instytucji takich jak CZP, OIK, poradnie i telefony zaufania</u>. Kampania powinna być prowadzona w mediach ogólnych, lokalnych oraz w placówkach oświatowych i ochrony zdrowia. <i>ZSU 2030: <u>Temat działania 1 1. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych:</u></i> <i>Kierunek działania 1.3. diagnozowanie potrzeb dotyczących wczesnego wspomagania rozwoju dzieci i wsparcia rodziny na przykład w zakresie badań przesiewowych, wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, instytucjonalnego, organizacyjnego, prawnego oraz wdrażanie rozwiązań w tym obszarze;</i> <i>Kierunek działania 1.4 diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomagania rozwoju dzieci, młodzieży i osób dorosłych ze szczególnym uwzględnieniem podmiotowości osoby uczącej się;</i> <i>Kierunek działania 1.5 diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomagania rodzin, między innymi poprzez wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, instytucjonalne, organizacyjne, prawne;</i> <i>Kierunek działania 1.6. diagnozowanie i wypracowanie rozwiązań służących wsparciu więzi rodzinnych i rodzicielskich</i> <u>Temat działania 3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego;</u> <i>Kierunek działania 3.2. wspieranie rodzin w budowaniu rodzinnego kapitału społecznego, w tym realizacji funkcji więziotwórczej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.</i>	Ministerstwo Edukacji Narodowej Ministerstwo Zdrowia Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Jednostki samorządu terytorialnego Rzecznik Praw Dziecka
--	---	--